

Sygn. akt I ACa 527/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SO del. Ewa Solecka (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. S., M. S. i H. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o naprawienie szkody

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 31 marca 2015 r., sygn. akt II C 734/14,

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanej rzecz powodów 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Ewa Solecka	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Elżbieta Karpeta
----------------------	---------------------	----------------------

IACa 527/15

UZASADNIENIE

Powodowie M. S., A. S. i W. S. wnieśli o nakazanie pozwanej (...) S.A. w K. naprawienia szkody górniczej przez przywrócenie budynku mieszkalnego znajdującego się na nieruchomości położonej w C. przy ulicy (...) do

stanu poprzedniego poprzez jego rektyfikację i naprawienie pozostałych szkód górniczych, a ewentualnie przez zapłatę stosownego odszkodowania na rzecz powodów w stosunku do wielkości posiadanych udziałów we własności nieruchomości oraz o zwrot kosztów postępowania.

Pozwana oświadczyła, że potwierdza co do zasady odpowiedzialność kopalni za szkody powstałe w budynku mieszkalnym powodów. Stwierdziła, iż sporny budynek rektyfikacji nie wymaga, wobec czego powództwa w tym zakresie nie uznaje.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach:

- 1) zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz powódki M. S. kwotę 212.621 zł, zaś na rzecz powodów H. S. i W. S. kwoty po 53.155,25 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty;
- 2) zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
- 3) nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 18.891,89 zł tytułem kosztów sądowych.

Rozstrzygnięcie powyższe Sąd oparł na następujących ustaleniach i zważeniach:

Powodowie są współwłaścicielami zabudowanej nieruchomości położonej w C. przy ulicy (...); M. S. ma 4/6 udziałów, zaś A. S. 1/6 i W. S. 1/6. Nieruchomość powodów położona jest na obszarze górniczym, w granicach którego roboty górnicze prowadzi oddział Kopalni (...) będącego zakładem górniczym pozwanej. W wyniku wpływów górniczych związanych z tymi robotami górniczymi powstały w budynku mieszkalnym położonym na nieruchomości powodów uszkodzenia, a to znaczne wychylenie budynku z pionu, pęknięcie cokołów fundamentów, elewacji, płytek klinkierowych, wewnątrz pęknięcia nadproży okiennych, pęknięcia sufitów, ścian wewnętrznych i gładzi gipsowych. Nastąpiła też szkoda w piwnicach poprzez pęknięcia i wybrzuszenia posadzki, uszkodzeniu uległa zewnętrzna elewacja, nadproże, murki oporowe, parter w budynku został uszkodzony w ten sposób, że nastąpiły pęknięcia nadprożem okiennym, pęknięcia pionowe ściany nośnej, spękania gładzi gipsowej, pęknięcia ścian działowych, są problemy z zamykaniem drzwi i okien, spękane są płytki w łazience, takie same uszkodzenia nastąpiły również na piętrze budynku, gdzie nastąpiła szkoda w suficie podwieszanym, popękane są posadzki, nastąpiły również pęknięcia na kominach pod dachem i pomiędzy balkonem, a elewacją budynku.

Powodowie zwrócili się do pozwanej z wnioskiem o naprawienie szkody. (...) potwierdziła istnienie związku przyczynowego pomiędzy jej działalnością, a przedmiotowymi uszkodzeniami górniczymi. W związku z faktem istnienia znacznego przechyłu budynku powodowie zwrócili się o naprawienie szkody poprzez rektyfikację pionową budynku. Pozwana odmówiła stwierdzając, że może rozszerzyć zakres naprawienia szkody o poziomowanie posadzek.

Wobec sporu co do konieczności rektyfikacji budynku, Sąd dopuścił dowód z opinii Z. L. biegłego sądowego z zakresu budownictwa, szkód górniczych oraz szacowania nieruchomości. W opinii swej biegły podał, że budynek mieszkalny znajdujący się na nieruchomości powodów jest według pomiaru z dnia 27 maja 2014 wychylony w kierunku południowo-zachodnim, a wypadkowy wektor wynosi 22,6 mm na metr. Przy aktualnie stwierdzonym wychyleniu budynku mieszkalnego właściwą naprawą szkody przywracającą stan poprzedni jest rektyfikacja, której ostateczny koszt będzie wynosił 337.235,99 zł. Jednak analiza kosztowa dokonana przez biegłego wykazuje, że koszty naprawy szkody obejmującej rektyfikację budynku mieszkalnego oraz niezbędne możliwe do przewidzenia prace remontowe jest znacznie wyższy niż aktualna wartość odtworzenia tego budynku pomniejszona o naturalne zużycie, która wynosi 318.931,54 zł. Taka naprawa ze względów ekonomicznych jest zdaniem biegłego nieopłacalna.

Na rozprawie w dniu 17 marca 2015 pełnomocnik powodów wniósł o zasądzenie na rzecz powodów odszkodowania w wysokości 318.931,54 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wyroku.

Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie niniejszej stosować należy przepisy ustawy z 4 lutego 1994 roku prawo geologiczne i górnicze. Zgodnie z artykułem 94 ust.1 tej ustawy naprawienie szkody wywołanej ruchem zakładu

górnictwo powinno nastąpić poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego. Jak wynika natomiast z artykułu 95 ust.1 powołanej ustawy, jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania. Taka właśnie sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, wobec czego zdaniem Sądu naprawienie szkody górniczej winno nastąpić przez wypłatę jednorazowego odszkodowania, którego wysokość jest niższa niż koszt rektyfikacji budynku wskazanej przez biegłego.

Wobec powyższego Sąd zasądził na rzecz powodów jednorazowe odszkodowanie, według udziałów, które strony posiadają w nieruchomości zgodnie z odpisem księgi wieczystej. O odsetkach orzekł Sąd na mocy art. 481 kc, zaś o kosztach postępowania na mocy art.98 kpc.

Pozwana wniosła apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1/naruszenie przepisów prawa materialnego tj art. 94.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r prawo geologiczne i górnicze poprzez jego pominięcie, art. 95.1 ustawy poprzez niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że koszty przywrócenia stanu poprzedniego rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody .

2/sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że koszt przywrócenia stanu poprzedniego jest rażąco wysoki do poniesionej szkody

W oparciu o powyższe zarzuty pozwana wniosła o :

1/ zmianę wyroku i w miejsce zasądzonych odszkodowania orzeczenie o zobowiązaniu pozwanej kopalni do przywrócenia stanu poprzedniego poprzez rektyfikację obiektu.

2/zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów procesu , w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję wg norm przepisanych.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja była bezzasadna.

Nie budziło wątpliwości, że dla rozpoznania niniejszej sprawy, z uwagi na powstanie przedmiotowej szkody szkody górniczej przed dniem 1 stycznia 2012 roku, właściwe były przepisy ustawy z 4 lutego 1994 roku prawo geologiczne i górnicze (vide- art.222 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, Dz.U. z 2011,poz.981 ze zm.). Art. 94 i 95 tej ustawy regulowały w sposób szczególny, odbiegający od generalnej zasady ujętej w art. 363 §1 kc, sposób naprawienia szkody górniczej, wskazując, że naprawienie szkody powinno nastąpić przez restytucję naturalną, a dopiero gdy okaże się, że przywrócenie stanu poprzedniego jest niemożliwie lub rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, powstaje po stronie poszkodowanych roszczenie o zapłatę odszkodowania. Zgłoszenie takiego żądania nie jest wiążące dla Sądu, który po ustaleniu, czy zachodzą w sprawie okoliczności, o których mowa w art.95 ust. 1 ustawy, rozstrzyga o tym, w jakiej formie nastąpić ma naprawienie szkody wyrządzonej ruchem zakładu górniczego.

Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 94 ust. 1 i art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze nie był słuszny.

Skarżący argumentował, że wynikająca z opinii biegłego z zakresu budownictwa różnica pomiędzy wartością odtworzeniową budynku powodów a kosztami rektyfikacji tego obiektu nie jest na tyle duża, aby można było uznawać koszty restytucji naturalnej za rażąco przekraczające wartość poniesionej szkody w rozumieniu powołanego wyżej art.95 ust. 1 ustawy. Odwoływanie się wyłącznie do porównania dwóch przedmiotowych kwot wskazanych w opiniach biegłego sporządzonych w niniejszej sprawie nie było jednak wystarczające dla skutecznego podważenia dokonanej

przez Sąd pierwszej instancji oceny, że zachodziły przesłanki do zasądzenia na rzecz powodów odszkodowania. Po pierwsze, z zasad doświadczenia życiowego wynika, iż przeprowadzenie rektyfikacji budynku spowoduje powstanie innych jeszcze, nie uwzględnionych przez biegłego kosztów, np. związanych z tym, że na czas robót mieszkańcy muszą ten budynek opuścić i zamieszkać gdzie indziej. Po wtóre, koszt rektyfikacji już w dacie obliczenia jego wartości przez biegłego przewyższał wartość budynku, natomiast z uwagi na pogłębiające się przechylenie obiektu, może dalej wzrastać, nie sposób bowiem stwierdzić, kiedy naprawa szkody nastąpi. Podkreślić należy, że pozwana w ogóle odmawiała powodom rektyfikacji; z tej właśnie przyczyny nie doszło pomiędzy stronami do zakończenia sporu ugodą pozasądową. Po trzecie wreszcie, zaakcentować należy to, iż powodowie mają prawo do szybkiego i w pełni skutecznego naprawienia szkody, która od tak długiego czasu uprzykrza im i uniemożliwia normalne korzystanie z ich domu. W tym kontekście zwrócić należy uwagę na opinię geologiczno-górnica nr (...) sporządzoną dla budynku mieszkalnego powodów przez samą pozwaną w dniu 18 września 2014 r. Wynika z niej, że obiekt ten znajduje się w zasięgu wpływów głównych eksploatacji prowadzonej po 2008 r. , a eksploatacja górnicza w tym rejonie planowana jest do 2048 roku (opinia -k.52-52 verte akt). Stanowi to dodatkowe potwierdzenie przedstawionych wyżej uwag o tym, iż zakres szkody najprawdopodobniej będzie się pogłębiać, koszty restytucji naturalnej rosnać, w jeszcze większym stopniu niż obecnie przerastając wartość odtworzeniową przedmiotowego budynku, a naprawienie szkody przez rektyfikację i remont obiektu może okazać się wydatkiem bezcelowym, wobec narastania kolejnej szkody. Oznacza to, że przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy były podstawy, by przyjąć - jak uczynił to Sąd pierwszej instancji - iż zachodziła druga przesłanka z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze. Jednorazowe odszkodowanie zasądzone na rzecz powodów w częściach odpowiadających wielkości ich udziałów we współwłasności nieruchomości pozwoli zatem na definitywne, zupełne i satysfakcjonujące zaspokojenie roszczeń powodów, a takiemu właśnie celowi służyć ma świadczenie zasądzone od podmiotu odpowiedzialnego za szkodę górniczą w oparciu o art. 94 ust. 1 lub art. 95 ust. 1 wymienionej wyżej ustawy.

Z przedstawionych względów, apelacja jako bezpodstawna podlegała oddaleniu. Sąd Apelacyjny orzekł więc jak w sentencji, na mocy powołanych wyżej przepisów prawa materialnego oraz art. 385 kpc . O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie art. 98 kpc w zw. z art. 391§1 kpc oraz § 6 pkt.7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j.Dz.U.z 2013 r., poz. 490)

SSO-del. Ewa Solecka SSA Piotr Wójtowicz SSA Elżbieta Karpeta